

USLOVI ZA OSIGURANJE MAŠINA OD LOMA I NEKIH DRUGIH OPASNOSTI

PREDMET OSIGURANJA

Član 1.

- (1) Predmet osiguranja od opasnosti navedenih u članu 3. ovih Uslova, mogu biti:
 - mašine,
 - mašinski i elektro uređaji i njihovo punjenje, ukoliko je vrijednost punjenja sadržana u vrijednosti osigurane stvari,
 - aparati i instalacije, zajedno sa postoljem, ležištem i temeljem, ukoliko je njihova vrijednost sadržana u vrijednosti osigurane stvari.
- (2) Ako se posebno ugovori, predmet osiguranja mogu biti:
 1. dalekovodi,
 2. kablovski vodovi visokog napona,
 3. cjevovodi: gasovodi, naftovodi i toplovodi,
 4. vodovodna i kanalizaciona mreža,
 5. instalacija centralnog grijanja,
 6. antenski stubovi,
 7. metalni silosi i slične metalne konstrukcije,
 8. bageri u rudnicima (površinski kop),
 9. postolja, ležišta i temelji ukoliko njihova vrijednost nije sadržana u vrijednosti osigurane stvari iz stava (1) ovog člana,
 10. ulje osiguranih turbina i punjenja električnih uređaja (ulje transformatora i slično) ukoliko njihova vrijednost nije sadržana u vrijednosti osigurane stvari iz stava (1) ovog člana,
 11. bušee teške šipke i radne šipke, armirane savitljive cijevi za ispiranje pod visokim pritiskom, prelazi i stabilizatori na bušotinama uz obavezan spisak,
 12. trake, lanci i užad transportnih uređaja,
 13. valjci valjaoničkih stanova,
 14. krupni alat,
 15. elektronska i elektromehanička oprema uključujući pripadajuće osnovne programe (firmver) koji su neodvojivo i neizmjenjivo inkorporirani u memorijske nosače pojedinih konfiguracija elektronske opreme, operativnim sistemskim programima (softver) koji upravljaju fizičkim dijelom elektronske opreme i omogućavaju interakciju korisnika i korisničkih programa s elektronskom opremom te korisničkim softverom, ukoliko je isti svojom vrijednošću prepoznatljivo uključen u vrijednost predmeta osiguranja, izuzev programa bilo koje vrste koji su ponovo dobavljivi putem prvobitno otkupljene licence, ili ih je moguće sačuvati (back up) skladištenjem na nezavisnom nosaču podataka bilo koje vrste (čvrsti diskovi, diskete, trake i slično).
- (3) Ugovorom o osiguranju mogu biti obuhvaćene sve mašine (grupno) ili samo pojedine mašine.
- (4) Osigurane su samo stvari koje su navedene u polisi.

STVARI KOJE NE MOGU BITI PREDMET OSIGURANJA

Član 2.

Predmet osiguranja ne mogu biti ni u slučaju kad je njihova vrijednost sadržana u vrijednosti osigurane stvari te osiguranjem ugovorenim prema ovim Uslovima, na ovim stvarima neće biti naknađena šteta:

1. sve vrste alata koji služe za obradu materijala:
 - skidanjem strugotine (noževi, glodala, burgije, brusno kamenje i slično),
 - sječenjem (noževi, sječiva, makaze, testere i slično),
 - deformacijom i livenjem (matrice, kokile, kalupi i slično),
 - krune alata za bušenje i diljeta na bušotinama.
2. stezni pribor, ukoliko nije sastavni dio mašine ili ako se prema važećim propisima ne smatra osnovnim sredstvom;
3. dijelovi mašina koje neposredno služe za lomljenje i sitnjenje: kugle mlinova, udarni maljevi, ploče mlinova (udarne, obložne) čeljusne ploče i slično;
4. radni elementi poljoprivrednih mašina: raonici, diskovi, klinovi drljača, noževi, motike i slično;
5. dijelovi mašina koji su izloženi neposrednom termičkom uticaju (razaranju): obloge sudova, plamenici gorionika, rešetke, ložišta, elektrootporni grijači, elektrode industrijskih peći, sudovi za topljenje i prenošenje rastopljenog metala i slično;

6. dijelovi mašina izloženi ubrzanom trošenju i periodičnoj zamjeni: zamjenjivi ulošci sita, reljefne i druge zamjenjive obloge, valjci valjaoničkih stanova, zamjenjive obloge valjaka, obloge grebena – češljuga, savitljive cijevi, remenje, četke, ulošci filter platna, sredstva i materijal za zaptivanje i termičku izolaciju, habajući dijelovi spojnice, gumeni prstenovi, lamele, prenosivi kablovi i slično;
7. trake, lanci i užad, osim kod transportnih uređaja za koje uz primjenu klauzule 401. postoji mogućnost posebnog ugovaranja;
8. sigurnosni elementi jednokratnog dejstva, osim katodnih odvodnika preko 10 kV;
9. eksploatacioni (pogonski) materijal: gorivo, mazivo, rashladna sredstva, sredstva za čišćenje i slično;
10. katalizatori;
11. klizni i kotrljajni ležajevi unutrašnjeg prečnika manjeg od 200 mm;
12. korisnički programski paketi (uključujući podatke i baze podataka) kreirani i uneseni od strane korisnika, a koje je moguće sačuvati (back up) skladištenjem na nezavisnom nosaču podataka bilo koje vrste (čvrsti diskovi, diskete, trake i slično) i programi bilo koje vrste koji su ponovo dobavljivi putem prvobitno otkupljene licence;
13. nosači podataka (mediji za snimanje i pohranjivanje informacija, npr. filmovi, trake, diskete i slično).

OSIGURANE OPASNOSTI (RIZICI)

Član 3.

- (1) Osiguranjem se pruža osiguravajuća zaštita od oštećenja ili uništenja stvari zbog:
 - nezgode u pogonu;
 - nespretnosti, nehata ili zle namjere radnika ili neke druge osobe;
 - pada osiguranog predmeta, upada ili udara stranog predmeta u osigurani predmet;
 - izravnog djelovanja električne energije u vidu podnapona, prenapona ili prekostruje;
 - posrednog djelovanja električne energije prenesene vodovima tokom grmljavinskog nevremena;
 - greške u materijalu ili projektantske greške u konstrukciji;
 - implozijom ili drugim deformacijama usljed podpritiska;
 - zakazivanja elemenata zaštite (električne, mehaničke, nad/podtemperaturne i itd.);
 - zakazivanja mjerne i regulacione opreme i sl.
- (2) Pod nezgodom u pogonu podrazumijeva se događaj koji nastane nepredviđeno i iznenada u vezi s upotrebom osigurane stvari.

ISKLUČENJE IZ OSIGURANJA

Član 4.

- (1) Bez obzira na ostale odredbe ovih Uslova, osiguravač nije u obavezi naknaditi štetu koja nastane:
 1. od osnovnih i dopunskih rizika koji su obuhvaćeni Uslovima za osiguranje od opasnosti požara i nekih drugih opasnosti (požar, udar groma, eksplozija, oluja, grad-tuča, udar vlastitog ili nepoznatog motornog vozila, pad i udar letjelice, manifestacija i demonstracija, poplava i bujica, klizanje tla i odronjavanje zemljišta, snježna lavina i pritisak snijega, isticanje tekućine-lekaža, izlivanje vode iz vodovodnih i kanalizacionih cijevi, samozapaljenje zalihia itd.) i rizika zemljotresa;
 2. štetnog dejstva nuklearne energije;
 3. erupcije, osim istražnih erupcija, ukoliko se to posebno ugovori;
 4. provalne krađe, krađe, razbojništva;
 5. usljed nedostataka ili grešaka koje su postojale u trenutku zaključenja osiguranja, a koje su bile ili morale biti poznate osiguraniku;
 6. neposredne posljedice trajnih hemijskih, termičkih, mehaničkih, atmosferskih i drugih uticaja, uslova smještaja i rada: oksidacije, starenja, korozije, zračenja, prekomjernih vibracija i slično;
 7. posljedice svih vidova trošenja, habanja, abrazije, erozije, kavitacije i slično;
 8. u vidu manjih ogrebotina i udubljenja vizuelno-estetske prirode (metalnih površina, laka, emajla i slično);

USLOVI ZA OSIGURANJE MAŠINA OD LOMA I NEKIH DRUGIH OPASNOSTI

- prekomjerne naslage rđe, kotlovskeg kamenca, taloga, mulja i slično, čak i kad je usljed toga nastalo uništenje ili oštećenje osigurane stvari;
 - preopterećenosti mašina, mašinskih i električnih uređaja, aparata i instalacija preko granica njihovih projektovanih parametara;
 - stavljanja u pogon prije konačne popravke;
 - montiranja, probnog ispitivanja i pogona nove stvari;
 - dinamičkog vitlanja rotacionih dijelova mašina: rotora, turbina, generatora i slično, osim ukoliko se posebno ne ugovori;
 - sve štete nastale usljed pogrešnog programiranja svih mašina i uređaja koje posjeduju programabilni upravljački uređaj (NC, CNC, DNC, fleksibilne obradne ćelije, fleksibilni obradni centri, roboti i robotizovani sistemi, svi automatizovani sistemi koji posjeduju PLC-programabilni logički kontroler i slično);
 - povrede tehničkih i drugih propisa i uputstava o tehničkoj eksploataciji osiguranih stvari, kao i uputstava o zaštitnim mjerama;
 - zbog nekvilitetnih zahvata tokom sanacije ili pokušaja sanacije štete koji su provedeni od strane nestručnih osoba ili institucija kao i zbog popravaka koji su obavljeni upotrebom neadekvatnih alata, zamjenskih dijelova i materijala;
 - zbog dorada, prepravki i konstrukcijskih izmjena koje su za posljedicu imale promjene karakteristika u odnosu na projektovane, ukoliko takve izmjene nisu usaglašene sa projektantom i proizvođačem ili dokazive kao nesporno poboljšanje u odnosu na projektovano rješenje;
 - na osiguranom softveru, ukoliko ne postoji fizičko oštećenje predmeta osiguranja kojeg je softver dio, ali i tada samo pod uslovom da je riječ o softveru koji se može osigurati obzirom na odredbe člana 1., stav (2).
- (2) Osiguravač takođe nije u obavezi:
- za posredne štete nastale u vezi s osiguranim slučajem: gubitkom zarade, dangube, kazne, ekološke štete ili odgovornosti bilo koje prirode;
 - za štete koje po zakonskim propisima ili po ugovoru odgovara proizvođač, odnosno isporučilac stvari. Ako proizvođač, odnosno isporučilac osporava odgovornost, a šteta je prouzrokovana nezgodom u pogonu određenom u članu 3. ovih Uslova, osiguravač će isplatiti naknadu osiguraniku, a potom će do iznosa isplaćene naknade stupiti u sva prava osiguranika prema proizvođaču odnosno isporučiocu;
 - za troškove demontaže i remontaže, koji su učinjeni u cilju redovnog pregleda ili održavanja osigurane stvari (periodične popravke ili zamjene istrošenih delova), čak i kad se tom prilikom utvrdi oštećenje osiguranom opasnošću. Naknada će u ovom slučaju obuhvatiti samo troškove popravke ili zamjene oštećenih dijelova, koji nisu bili predviđeni za periodičnu popravku, odnosno zamjenu.
- (3) Osiguravač je u obavezi da pruži osiguravajuću zaštitu od opasnosti iz stava (1) ovog člana i na osiguranom postolju, ležištu ili temelju osiguranih mašina, samo ako je njihovo oštećenje posljedica oštećenja ili uništenja mašine od opasnosti pokrivena ovim Uslovima.

MJESTO I VRIJEME VAŽENJA OSIGURANJA

Član 5.

- (1) Stvari koje su predmet osiguranja osigurane su na mjestu označenom u polisi za vrijeme:
- kad su montirane i spremne za rad;
 - kad se nalaze u radu;
 - kad su date u najam ili poslugu, ukoliko rade u uslovima i služe namjeni za koju su projektovane i građene i ako je osiguravač pravovremeno upoznat s dislociranjem u odnosu na mjesto upisano u polisi osiguranja;
 - kad se demontiraju i remontiraju zbog premještanja ili popravke kao i za vrijeme trajanja popravke na licu mjesta ili u radionici osiguranika pod uslovom da premještanje ili popravku obavljaju stručni radnici osiguranika;
 - kad se radi provjere ispravnosti, popravke ili premještanja prevoze, ali samo u granicama mikrolokacije pogona i najviše do 15 km izvan granica mikrolokacije.
- (2) Stvari su osigurane i kad se u cjelini premjeste na drugo mjesto na području Bosne i Hercegovine.
- (3) Ukoliko se posebno ugovori i obračuna odgovarajući doplatnik, osiguravajuće pokrivenje za pokretne stvari se pruža i izvan mjesta osiguranja navedenog u polisi osiguranja na području Bosne i Hercegovine.
- (4) Ukoliko nije posebno ugovoreno, stvari nisu osigurane za vrijeme dok se nalaze na izložbi ili sajmu.

VRIJEDNOST OSIGURANE STVARI

Član 6.

- (1) Vrijednost osigurane stvari, ukoliko drugačije nije ugovoreno, predstavlja vrijednost nove stvari istih tehničkih i ekonomskih karakteristika, umanjena za iznos procijenjenog rabačenja koja se utvrđuje obzirom na:
- tehničko rabačenje, odnosno odstupanje od projektovanih proizvođačkih parametara;
 - ekonomsko rabačenje, odnosno odnos starosti u trenutku nastanka štete i deklarisanog ili procijenjenog vijeka trajanja osigurane stvari.
- (2) Vrijednost osigurane stvari može biti i uvećana, ukoliko su dokaziva ulaganja putem kojih je promijenjena dinamika tehničkog i ekonomskog rabačenja.
- (3) Ukoliko se u trenutku nastanka štete dokaže da je vrijednost predmeta štete veća od iznosa na koji je taj predmet osiguran (suma osiguranja), primjenjuju se odredbe o podosiguranju iz člana 6.

UTVRĐIVANJE NAKNADE IZ OSIGURANJA

Član 7.

- (1) Visina naknade iz osiguranja utvrđuje se:
- U slučaju uništenja stvari prema vrijednosti osigurane stvari (član 5.) u vrijeme nastanka osiguranog slučaja, umanjenoj za vrijednost ostatka;
 - U slučaju oštećenja stvari u visini troškova popravke u vrijeme nastanka osiguranog slučaja, umanjenoj za iznos procijenjenog rabačenja (ako drugačije nije ugovoreno) i vrijednosti ostatka.
- (2) Ako su troškovi popravke jedne stvari veći od vrijednosti osigurane stvari, postupaće se kao da je stvar uništena i naknada će se obračunati prema tački (1) prethodnog stava.
- (3) Veći troškovi popravke nastale usljed prekovremenog nedeljnog, prazničkog i noćnog rada, nadoknađuju se samo ako je to posebno ugovoreno.
- (4) Veći troškovi na otklanjanju štete (popravkom ili zamjenom osigurane stvari novom) nastale usljed učinjenih izmjena, poboljšanja ili usavršavanja padaju na teret osiguranika.
- (5) Osiguravač nije u obavezi da nadoknadi vrijednost cijele osigurane stvari (mašine) ako se oštećeni odnosno uništeni dio ne može popraviti ili nabaviti, zbog toga što je osigurana stvar nabavljena u inostranstvu ili se više ne proizvodi.
- (6) Osiguravač je u obavezi samo do vrijednosti oštećenog, odnosno uništenog dijela osigurane stvari, koju utvrđuje procjenom srazmjere učešća vrijednosti oštećenog ili uništenog dijela osigurane stvari u vrijednosti cijele osigurane stvari ili u poređenju sa istovrsnim, odnosno sličnim dijelom stvari.
- (7) Ako je suma osiguranja manja od vrijednosti stvari u početku određenog perioda osiguranja (podosiguranje), šteta će se naknaditi u srazmjeri između sume osiguranja i vrijednosti osigurane stvari (član 5.).
- (8) Štete na osiguranom punjenju električnih i mašinskih uređaja, nadoknađuju se u srazmjeri određenoj na osnovu propisanog vijeka trajanja i vremena upotrebe punjenja i uz uslov da je oštećenje istog posljedica oštećenja mašina od opasnosti obuhvaćenih ovim Uslovima.
- (9) Troškovi za zemljane radove koji uključuju i asfaltiranje kod kablova i cjevovoda, kao i troškovi za iznalaženje mjesta oštećenja, na dalekovodima, kablovima i cjevovodima nadoknađuje se ukoliko je to posebno ugovoreno.
- (10) U svakom štetnom događaju – osiguranom slučaju, obračunata naknada iz osiguranja umanjuje se za 10%, ali najmanje 100 KM, ukoliko se drugačije ne ugovori.

NAKNADA TROŠKOVA

Član 8.

- (1) Na ime troškova učinjenih za raščišćavanje i čišćenje u vezi sa nastalim osiguranim slučajem na osiguranju stvari, osiguravač nadoknađuje neophodne izdatke za raščišćavanje i čišćenje osigurane oštećene stvari.
- (2) Osiguravač nadoknađuje neophodne troškove prouzrokovane razumnim pokušajem osiguranika da, kad nastupi osiguran slučaj, preduzme mjere radi otklanjanja i smanjenja štetnih posljedica nastupanja osiguranog slučaja.
- (3) U slučaju podosiguranja troškovi za otklanjanje i smanjenje štete nadoknađuju se u istoj srazmjeri kao i naknada štete.
- (4) Osiguravač nije u obavezi da naknadi troškove nastale na otklanjanju uzroka šteta.

VAŽNOST OPŠTIH USLOVA ZA OSIGURANJE IMOVINE

Član 9.

Ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim Uslovima na osiguranja zaključena po ovim Uslovima primjenjuju se i Opšti uslovi za osiguranje imovine.